

2018

ЗЕЛЕНА АГЕНДА РАДОВИШ 2019-2029

ЛОКАЛЕН ПЛАН ЗА ЗАЧУВУВАЊЕ НА
ПРИРОДНИТЕ И КУЛТУРНИТЕ
ВРЕДНОСТИ НА ОПШТИНА РАДОВИШ

ОПШТИНА РАДОВИШ

ЗЕЛЕНА АГЕНДА РАДОВИШ 2019-2029

ЛОКАЛЕН ПЛАН ЗА ЗАЧУВУВАЊЕ НА ПРИРОДНИТЕ И КУЛТУРНИТЕ ВРЕДНОСТИ НА ОПШТИНА РАДОВИШ

Изработиле:

Александар Јашков,
Столе Ѓеоргиев
Љупче Ефтимов

По набавка бр.:

Нарачател:

Општина Радовиш

Изготвувач:

Евтимов ДООЕЛ, Радовиш

Одговорно лице:

Љупче Евтимов

Издадено:

Декември 2018, Радовиш

Тираж: 100 примероци

Contents

ЗА ЗЕЛЕНАТА АГЕНДА	3
Зелена Агенда - Локални ВРЕДНОСТИ	4
Зелена Агенда – Активно УЧЕСТВО на заедницата	5
Зелена Агенда - Заедничка СОПСТВЕНОСТ	5
Зелена Агенда – СТРАТЕГИЈА за управување со одржливиот развој на заедницата.....	5
Зелена Агенда - Главни ПРИДОБИВКИ	6
ВИЗИЈА И ЦЕЛИ НА ЗЕЛЕНА АГЕНДА РАДОВИШ	7
ПРОФИЛ НА ОПШТИНАТА.....	8
Релјеф.....	10
Клима	11
Демографски карактеристики	13
Економски карактеристики	15
Вредности на Зелената агенда на радовиш	17
ВОДНИ РЕСУРСИ	17
БИОДИВЕРЗИТЕТ	27
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	30
УРБАН РАЗВОЈ	38
Одржливо урбано планирање и урбан развој во Општина Радовиш	40
Подобрување на урбаната инфраструктура.....	41
Подобрување на јавната хигиена и управување со отпадот	44

ЗА ЗЕЛЕНАТА АГЕНДА

Зелена Агенда е партиципативен и демократски метод за развивање и имплементирање на локални стратегии и планови за одржлив развој со активно вклучување на различни сектори од локалната заедница каде процесот се спроведува. Процесот е исклучителен и посебен во споредба со другите процеси кои имаат слични цели од три аспекти:

1. Процесот започнува со идентификувањето на локалните вредности наспроти проблеми;
2. Учеството во процесот не е лимитирано само на експерти и одредени чинители, туку е сеопфатен и отворен за сите; и
3. Самиот процес кој е резултат, како и резултатите кои произлегуваат од него се придобивка за локалното население.

Концептот Зелена Агенда за прв пат е развиен во Романија од Milieukontakt и локалното партнер здружение “Еко Центар”. Успехот од стореното го убеди Mileukontakt дека овој метод е доволно моќна алатка за иницирање позитивни и трајни промени во местото во кое живееме, трансформирајќи го во подобро.

Методот Зелена Агенда, во текот на неколку години, е развиен од Milieukontakt во различни земји (Романија, Хрватска, Молдавија и Русија, а од скоро почна да се применува и во Албанија, Босна и Херцеговина, Србија, Црна Гора, Косово, Македонија и Киргистан) и е сочинет од 17 чекори поделени низ 5 фази.

Идејата за имплементација на Зелена Агенда потекнува од Локлана агенда 21, која беше глобално преставена на конференцијата на Обединети Нации одржана во Рио Де Женеиро, 1992 година и преку Архуската Конвенција прифатена 1998 година која го гарантира правото за пристап до информации од областа на животната средина, учеството на јавноста во донесување на одлуки за животна средина и пристапот до правда за прашања

поврзани со заштитата на животната средина. Сепак Зелена Агенда започнува со локалните природни и културни вредности и се фокусира кон идентификувањето win-win сценарија за локален одржлив развој користејќи ги идентификуваните вредности. Сосем природно, економските и социјалните фактори се вклучени во ова сценарио.

Долгорочните цели на Зелената Агенда се:

- Прашањата на животната средина да биде интегрирани во сите релевантни процеси на планирање;
- Подигање на нивото на запознаеност со прашањата од областа на животна средина;
- Подигање на свеста за влијанието на животната средина врз локалниот развој;
- Зголемување на учеството на граѓанскиот сектор во процесите на одлучување во заедницата;

Краткорочни цели на Зелена Агенда се:

- Анализа на разојот на заедницата во контекст на заштита на животната средина;
- Анализа на потенцијалите и ограничувањата на животната средина;
- Креирање на визија и стратешки пристап;
- Иницирање на интерактивни процеси со релевантните чинители и носители на развојот на заедницата;

ЗЕЛЕНА АГЕНДА - ЛОКАЛНИ ВРЕДНОСТИ

На самиот почеток од процесот во заедницата, локалните засеганти страни ги идентификуваат вредностите на заедницата. Главната идеја е фокусот да се постави врз нештата на кои локалното население се гордее, наместо да се фокусираат на проблемите. Како пример за вредности би можеле да се посочат: локалните водени ресурси (езера, реки и извори на питка вода), културно наследство (остатоци од стари градби, музеи, локална храна или етнолошко наследство). Понекогаш вредностите можат да бидат во лоша состојба која би можела да се реконструира во рамките на идните чекори од процесот Зелена Агенда.

ЗЕЛЕНА АГЕНДА – АКТИВНО УЧЕСТВО НА ЗАЕДНИЦАТА

Процесот Зелена Агенда е отворен за сите оние кои пројавуваат интерес, без разлика дали се признаени експерти или не. Веруваме дека секој кој е посветен на својата заедница може да придонесе кон успешноста на процесот и резултатите од него. Сето ова укажува на посебното внимание кое го посветуваме на градењето на локалните капацитети со цел да се обезбеди локалното население со алатки за активно учество во процесот и во имплементацијата на активностите.

ЗЕЛЕНА АГЕНДА - ЗАЕДНИЧКА СОПСТВЕНОСТ

Откако ќе бидат селектирани 3-4 приоритетни вредности ќе бидат формирани и локалните Работни Групи, при што секоја ќе елаборира по една од вредностите. Групите го анализираат статусот на секоја од вредностите, но исто така придонесуваат со идеи и конципирање проектни активности во рамки на договорена стратегија. Сите овие чекори се преземени од локалното население и се основани врз нивните приоритети, потреби и желби. Поради ова тие се нависитна мотивирани во споредувањето на нивните планирања во рамките на документот Зелена Агенда. Многу често се формираат и локални групи чија цел е мониторинг на имплементацијата на плановите.

Терминот Зелена Агенда се користи и за процесот, вклучувајќи ги сите различни групи и сектори од заедницата и за документот кој ги сочинува заклучоците од процесот и идните планови.

Пристапот на Зелена Агенда е бинарен: од една страна, важен е партиципативниот процес преку кој се постигнуваат позитивна комуникација, договори и соработка. Од друга страна, резултатот од процесот е исто така важен: локалниот план за делување, за подобрување на квалитетот на локалниот живот преку одржлив развој и градење на заедници достојни за живеење.

ЗЕЛЕНА АГЕНДА – СТРАТЕГИЈА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОДРЖЛИВИОТ РАЗВОЈ НА ЗАЕДНИЦАТА

Краен резултат на Зелената Агенда е стратегиски документ за управување и развој на локалните вредности на заедницата и креирањето на локалната политика за заштита на животната средина и одржливиот развој. Процесот содржи неколку чекори водени од главниот принцип – целосно учество на заедницата во процесот на донесување на одлуки во заедницата. Чекорите секогаш се координирани од локално здружение на граѓани кое работи на полето на животната средина, но конкретните активности се реализирани од локалните работни групи (РГ) кои се формирани во заедницата. Работните Групи се

сочинети од локалните засегнати страни (локални авторитети, бизниси и локални здрженија на граѓани) вклучувајќи ги и граѓаните. Здруженијата на граѓани и локалните Работни Групи се постојано поддржани од национални и интернационални тренери и експерти, како и од Milieukontakt со постојани тренинзи, предавања и совети.

Градењето капацитети како компонента на проектите Зелена Агенда е есенцијална во обезбедувањето на локалната сопственост како и во охрабрувањето на локаланото население да преземе одговорност за нивниот одржлив развој и на таков начин да го подобрат квалитетот на нивниот живот и оној на идните генерации.

ЗЕЛЕНА АГЕНДА - ГЛАВНИ ПРИДОБИВКИ

- ❖ Најпрво, заедницата добива процес кој е воден од локални граѓани кои одлучуваат кои се нивните реални приоритети и кои се најважните вредности во нивната заедница со кои се гордеат;
- ❖ Заедницата добива стратегиски документ со акционен план за заштита, зачувување и унапредување на главните вредности на животната средина и културните вредности на заедницата, кој е во склад со потребите на секоја општина според меѓународните конвенции за одржлив развој и националната законска легислатива за заштита на животната средина;
- ❖ Ќе даде насоки за идниот развој на заедницата и ќе подготви основи и главни предуслови за привлекување на дополнителни финансиски средства во полето на заштитата на животната средина, зачувување на природата, зачувување и промовирање на културните вредности во заедницата;
- ❖ Покрај развивањето на документот Зелена Агенда, во исто време се развиваат и пилот проекти кои бидат изготвени според потребите на членовите на заедницата и ќе бидат насочени кон надминување на конкретни проблеми и промовирање на главните вредности во заедниците;

ВИЗИЈА И ЦЕЛИ НА ЗЕЛЕНА АГЕНДА РАДОВИШ

...Радовиш е модерна урбанизирана и уредена средина, со паркови и зелени површини, патеки за рекреација, шеталишта, уредени речни корита и осветлен и уреден кеј, пристојно место за живеење со среќни и здрави граѓани...

...Има квалитетни јавни услуги во делот на јавната чистота, чиста вода за пиење, чист и уреден град, со воспоставена мрежа за управување на отпад во сите населени места. Постои изградена мрежа за собирање, одведување и третман на атмосферските и фекални води во населените места...

....Радовиш современ европски град, со развиена култура, современа инфраструктура, заштитени традиционални вредности промовирани преку препознатлива туристичка понуда и посакувана дестинација за посета на гости од македонија и соседните земји...

....Радовиш е лек за очите, рај за душата!!!

Водни ресурси:

- Цел 1:** Подобрување на водоснабдувањето во Општина Радовиш
- Цел 2:** Обезбедување на квалитетна вода за пиење
- Цел 3:** Заштита на екосистемите во сливните подрачја на речните текови

Природни Ресурси

- Цел 4:** Заштита на биолошката разновидност (анималните и растителни видови)

Културно Наследство

- Цел 5:** Заштита на културно-историските предмети, добра, дијалект и топоними
- Цел 6:** Заштита на старата архитектура и археолошките локалитети

Урбано живеење

- Цел 7:** Одржливо урбано планирање и урбан развој во Општина Радовиш
- Цел 8:** Подобрување на урбаната инфраструктура
- Цел 9:** Подобрување на јавната чистота и управување со отпадот

ПРОФИЛ НА ОПШТИНАТА

ОПШТИНА РАДОВИШ

Заштитни бои на општината: црвена бела

Површина: 608 км²Вкупен број на жители (попис 2002 год): 28 244 ж¹Број на жители проценка 31.12.2017 29 132 ж²

Број на жители град Радовиш (попис 2002 год.): 16 223 ж

Густина на населеност: 46 ж/км²

Годишен прираст на населението: 6.1%

Невработени лица: 1 800 ж

Број на населени места: 36³

Број на домаќинства 8270

Број на живеалишта 9833

Населени места во Општина Радовиш:

Градот Радовиш и селата: Али-Коч, Али-Лобаси, Бучим, Воиславци, Дамјан, Држани, Дурутлија, Злеово, Ињево, Јаргулица, Калаузлија, Калугерица, Каралобоси, Караџалар, Козбунар, Коџалија, Ново Село, Ораовица, Папавница, Погулево, Подареш, Покрајчево, Прналија, Раклиш, Саригол, Смиланци, Сулдурци, Супурге, Тополница, Ќоселија, Худаверлија, Чешме Маале, Шаинташ, Шипковица и Штурово.

Сместена во југоисточниот дел од Република Македонија – Општина Радовиш го зафаќа северозападниот дел од пространата Радовишко-Струмичка котлина, односно горното сливно подрачје на Радовишка река. Северниот дел припаѓа на планината Плачковица, јужниот дел на планината Смрдешник, на северозапад се наоѓа ридестиот дел на областа Јуруклук или Дамјанско поле, а на југоисток се протега алувијалната рамнина на Радовишка

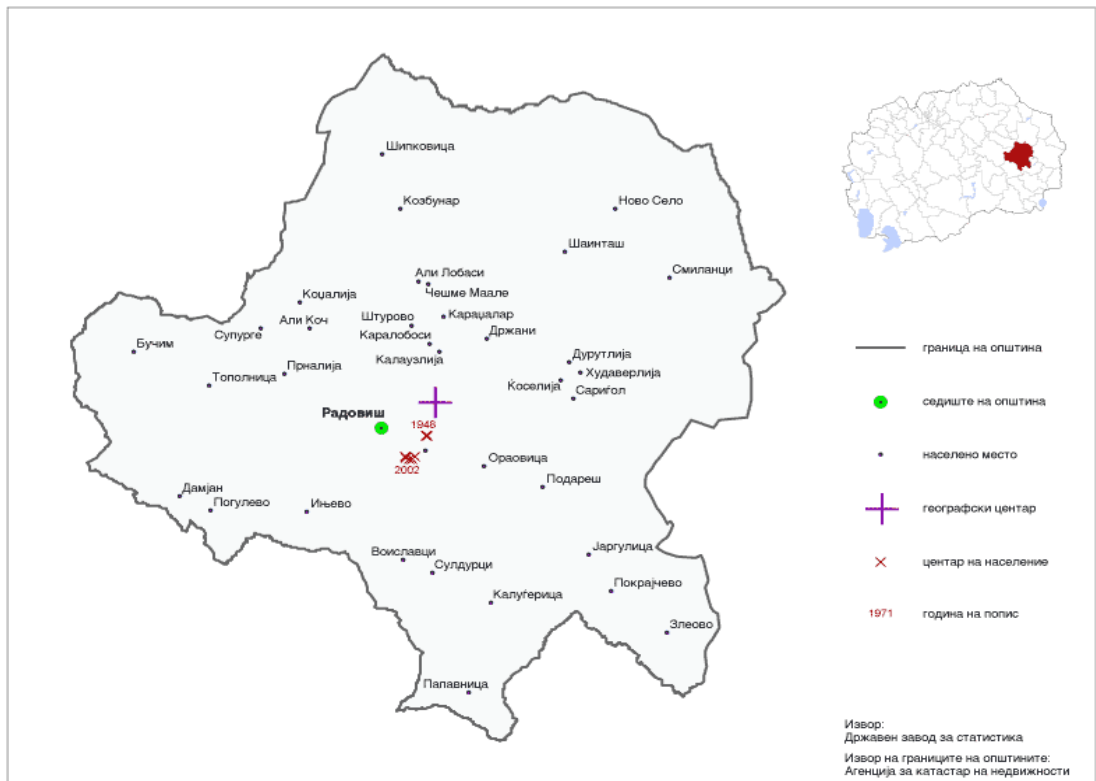
¹ Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002, Книга XIII

² Извор makstat.stat.gov.mk

³ Закон за територијална организација на локалната самоуправа на Република Македонија (Сл. Весник 55/04)

река. Општината Радовиш има добри гравитациско-контактни и функционални врски во правец северо - запад југо - исток, односно Штип и Струмица , од кои градот Радовиш е оддалечен само 36 од Штип и 29 км од Струмица. Вкупната површина на територијата на општината е 608 км². Општина Радовиш територијално се граничи со шест други општини, на југоисток со општина Василево, на југо-запад со општина Конче, западно со општина Штип, северозападно со општина Карбинци, на север со општина Веница и на североисток со општина Берово

Градот Радовиш е сместен во централниот дел на општината и Радовишката котлина во подножјето на планината Плачковица. Низ него поминуваат две реки, Стара река и Сушица. Градот се наоѓа на 41° 38' СГШ и 22° 28' ИГД. Надморската височина во градот изнесува 380 m. Градот се простира на површина околу 4 км², во широчина 3 км (Индустриска зона – ул. Калузлиска) и во должина 3,5 км (нас. Раклиш – Кеј 8-ми септември). Радовиш претставува општински административен центар со добра местоположба за развој на стопанството. Како административен центар ги опслужува и жителите на општина Конче бидејќи во градот Радовиш се сместени сите државни институции кои имаат дејност на регионално ниво.

Слика 1. Мапа на општина Радовиш

РЕЛЈЕФ

Релјефот на општина Радовиш го карактеризираат три релјефни облици: ридско-планински рељеф, котлини и речни долини. Ридско-планинскиот дел се карактеризира со својот карпест состав и најголем дел од него го зазема планината Плачковица, чиј масив ги завзема северниот и источниот дел од општината, со највисок врв Лисец од 1754 метри надморска височина (мнв). Највисок врв на територијата на општина Радовиш е Бел Камен со 1.707 метри, а други повисоки врвови се Влашки колиби 1.607м, Црквеште 1.676м., Асаналија 1.550м., Џамија 1.569м. и други. Од овие височини како сртови теренот се спушта кон Радовишкото поле. Сртовите се расчленети со помали водотеци или суводолици, нивната висина се намалува со доближувањето до полето. Така сртови се формирани помеѓу Тополничка и Радовишка река од кои највисок е Јајла со 1.137м., помеѓу Радовишка и ораовичка река се сртовите Ајдудаш со 1.445м., Бургас 965м. и Бујрук Бурин 720м., помеѓу долините на Ораовичка река и Плаваја со сртовите изведен 1.332 и Чуј Петел 1.324 м., помеѓу Плаваја и Нивичанска река со сртовите на Мал и Голем Готен со над 1.400м.н.в. Во југозападниот дел се наоѓа планината Смрдеш, која ја оделува Радовишката од Криволакавичката котлина, со највисок врв Краста (951 мнв). Северозападниот дел од општината се карактеризира со стари вулкански жаришта и вулкански карпи кои содржат минерали на железо, бакар и друго, поради што на оваа подрачје се врши ископување на руда.

Територијата на општина Радовиш припаѓа на две поголеми геотектонски единици северно-македонска зона и вардарска зона. Во северно-македонската зона припаѓа на плачковичката синклинала, додека на вардарската зона припаѓаат следните структурални единици: Радовишка антиклинала, Смрдешка антиклинала и криволакавичка антиклинала. Геолошките формации кои преовладуваат на овој простор се прекамбриски метаморфни карпи, старопалеозојски карпи и мезозојски седименти и магматски карпи и терцијарни седименти. Според инженерско-геолошките карактеристики теренот на општината може да се карактеризира и според стабилноста во три категории:

- претежно стабилни терени;
- претежно лабилни терени и
- претежно нестабилни терени

Претежно стабилни терени кои се составени од карпи со постојани физичко-механички својства. Овие зафаќаат најголем процент од територијата на општината и тоа на планината Плачковица, Смрдеш, Серта и Конечка Планина, како и алувијалната рамнина Радовишка Котлина. Претежно лабилните терени се карактеризираат со релативно ниски физичко-механички својства. Се среќаваат во басенот на Крива Лакавица и околу селото Дамјан.

Претежно нестабилни терени се изградени од карпи со ниски физичко-механички својства, кај кои се изразени процесите на ерозија. Се наоѓаат на северо-запад од Радовиш кон селото Коџалија и северно од селата Загорци и Конче.

На територијата на општината има две котлини: Радовишката и Дамјанската Котлина. Радовишката котлина гравитира по течението на Радовишка река, кон југоисток и има просечна надморска височина од 260 до 350 метри. Дамјанската котлина се наоѓа на северозапад и гравитира по течението на Маденска река и се наоѓа на 440 до 480 метри надморска височина.

Ерозивни процеси на територијата на општина Радовиш, се присутни во околината на с. Калугерица и зафаќаат површина околу 13,5 ха. Под влијание на човечкиот фактор, преку непланско сечење и уништување на шумите и зголемување на обработливите површини и пасишта, што е веќе присутно и кај нас, може да се очекува и зголемување на ерозивните подрачја.

КЛИМА

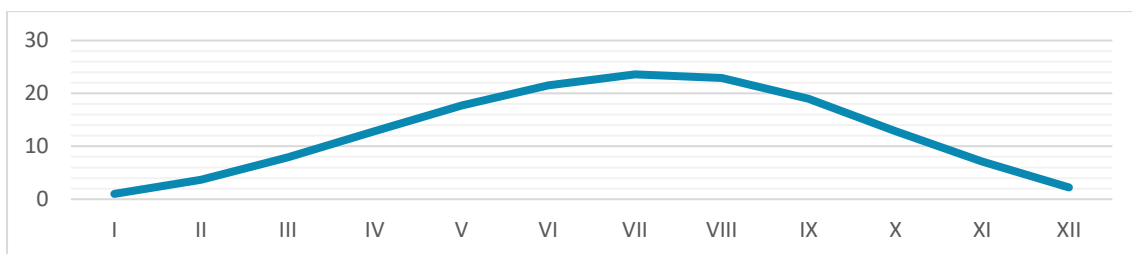
Општина Радовиш е под влијание на умерено-континентална клима. Поради изразената височинска разлика (380-707 мнв) одделни климатски елементи варираат меѓу изменета медитеранска клима во полето и планинска клима по планините.

Температура

Во Радовиш не постои хидрометеоролошка мерна станица, затоа податоците се земени од МС Струмица која е најблиска до Радовиш (воздушна линија 20 км) чии податоци би биле релевантни за територијата на општина Радовиш иако се можни отстапувања кои се должат пред се на надморската висина на територијата на општина Радовиш, која се наоѓа на поголема висина од мерната станица во Струмица. Месечните температурни промени, максималната апсолутна температура, минималните апсолутни температури по месеци, како и количеството врнежи во Општина Радовиш прикажани се табеларно:

Параметар	Месеци												Средна годишна
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Средно месечна (°C) (1951-2010)	1,0	3,7	7,9	12,9	17,7	21,5	23,6	22,9	19,0	12,9	7,1	2,2	12,7
Апсолутна минимална (°C) за периодот 1961 -	-27,3 07.01.1993	-22,5 08.02.2006	-9,6 05.03.1987	-10,3 08.04.2003	0,5 02.05.1993	1,4 22.06.1981	1,2 06.07.1981	1,1 23.08.1981	-0,3 30.09.1977	-8,5 29.10.1988	-12,7 06.11.1995	-25,5 20.12.2001	-27,3 07.01.1993
Апсолутна максимална (°C) за	18,6 07.01.2010	21,5 25.02.2012	28,7 27.03.2001	31,6 10.04.1985	35,3 28.05.2008	41,2 26.06.2007	43,4 06.07.1988	40,4 07.08.2012	39,8 04.09.1994	31,5 01.10.2012	25,6 02.11.2004	23,0 02.12.2010	43,4 06.07.1988

Табела 4. Средномесечни температури, апсолутни минимална и максимална⁴

Слика 2. Графички приказ на просечните средномесечни температури

⁴ УХМР Македонија, МС Струмица

ДЕМОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Територијата на општина Радовиш со 608 km² и се вбројува меѓу средно големите општини. Во општина Радовиш има една градска и 20 селски населби со вкупен број на жители 28.244. Од нив мажи се 14.454, а жени 13.790. Густината на населението според пописот од 2002 е 56,8 жители на km².

Етничка структура на населението според пописот од 2002 год. е следната:

Вкупно	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Останати
28.244	23.752	8	4.061	271	26	71	55
100.00%	84.10%	0.03%	14.38%	0.96%	0.09%	0.25%	0.19%

Табела 9. Етничка структура на населението

Населени места во општина Радовиш се: Ораовица, Подареш, Јаргулица, Покрајчево, Злеово, Војславци, Сулдурци, Калугерица, Ињево, Аликоч, Коџалија, Бучим, Парналија, Козбунар, Смиланци, Штурово, Супурѓе, Калаузлија, Бучим, Тополница.

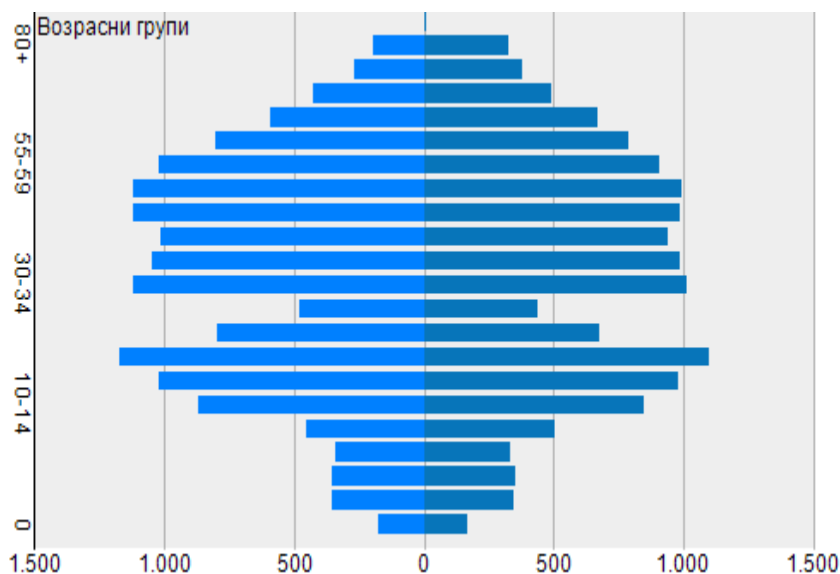
Според Пописот 2002 година во општина Радовиш има 8.270 домаќинства, од кои 91,1% се семејни, 8,4% се самечки и 0,5% се несемејни домаќинства со повеќе членови. Бројот на самечки домаќинства изнесува 969, односно во нив живеат 2,5% од вкупното население во општината. Просечната големина на домаќинствата изнесува 3,4 лица или нешто помалку од просекот во Република Македонија, кој изнесува 3,6 жители/домаќинство.

Повеќе од половина од домаќинствата и живеалиштата се сместени во градот Радовиш (4.916 и 5.922, соодветно), а од селските населби најголем број домаќинства има во селото Ораовица (517 и 499, соодветно), а најмал број во селото Погулево (6 и 8, соодветно). Има само три населби со повеќе од 1000 жители: Ињево, Ораовица и Подареш. Во останатите населби живеат помеѓу 300 и 1000 жители. Во пет населби живеат помалку од 50-тина жители, а шест селски населби се целосно иселени.

	вкупно	0-14 години		15-64 години		над 65 години	
вкупно	28.244	5.511	19,51%	16.633	58,89%	2.248	7,95%
мажи	14.454	2.858	19,77%	8.622	59,65%	997	6,89%
жени	13.790	2.653	19,23%	8.011	58,09%	1.251	9,07%

Табела 10. Старосна структура на населението во општина Радовиш 2002⁵

Според вредноста на индикаторите кои се применуваат за пресметка на рангот на демографска старост, во 2002 година, населението во општина Радовиш е во рангот 4 (од 7), односно во стадиумот “на прагот на демографска старост“. Сепак настанатите промени од 2002 наваму влијаат на измена на старосната структура на населението и според вредноста на индикаторите, во 2011 година населението во општина Радовиш е во петиот стадиумот односно во “демографска старост“. Во периодот 2005-2011 година родени се вкупно 2.348 живородено дете (од 313 до 374 по поедини години). Стапката на наталитет се движи од 10,8 до 13,1 ‰, а во 2011 изнесува 11,0‰. Во истиот период вкупно умреле 1.825 лица (од 238 до 277 по поедини години). Стапката на морталитет се движи од 8,4‰ до 9,6‰ (во 2011 изнесува 9,6). Во вкупниот број на умрени, по одделни години, учеството на умрените на возраст од 65 години и повеќе изнесува од 68-77 %, а на возраст од 45-60 години од 18 до 24%. Индексот на виталност е еден од повисоките во Југоисточниот регион и по одделни години се движи од 1.137 до 1.427 живородени на 1.000 умрени. Вкупниот природен прираст за периодот 2005-2011 е позитивен и изнесува 523 лица (од 46 до 112 лица по одделни години). Стапките на природен прираст за сите години во истиот период се позитивни и се движат од 1,3 ‰ до 3,9‰ (природен прираст на населението во Република Македонија изнесува 1,6‰.).

Слика 17. Популациона пирамида на населението во општина Радовиш

⁵ Извор: Државен завод за статистика попис 2002, <http://makstat.stat.gov.mk/>

ЕКОНОМСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Според податоците на Државниот завод за статистика, на 31 декември 2014 година во општина Радовиш вкупно се регистрирани 894 активни деловни субјекти⁶.

Најголем број се занимаваат со:

- Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли, 334 субјекти,
- Преработувачка индустрија, 116 субјекти, и
- Транспорт и складирање, 113 субјекти.
- Земјоделство, шумарство и рибарство 34 субјекти,
- Рударство и вадење на камен 4 субјекти,
- Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад; санација на околината 3 субјект,
- Градежништво 47 субјекти,
- Објекти за сместување и сервисни дејности со храна 45 субјекти,
- Информации и комуникации 9 субјект,
- Финансиски дејности и дејности на осигурување 2 субјекти,
- Дејности во врска со недвижен имот 2 субјекти,
- Стручни, научни и технички дејности 60 субјекти,
- Административни и помошни услужни дејности 2 субјекти,
- Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување 3 субјект,
- Образование 13 субјект,
- Дејности на здравствена и социјална заштита 40 субјекти,
- Уметност, забава и рекреација 17 субјекти,

⁶ Активни деловни субјекти се сите деловни субјекти што учествуваат во создавањето на бруто – домашниот производ, а како основен критериум за утврдување на активноста на субјектите се податоците за приход и/или вработени.

Деловни субјекти се сите правни и физички лица што вршат некоја од дејностите утврдени во Националната класификација на дејностите, со седиште на територијата на Република Македонија, регистрирани од надлежен орган во согласност со закон, односно основани со закон, како и организационите единици на странски трговски друштва и странски трговци – поединци што вршат дејност на територијата на Република Македонија.

Државен завод за статистика, <http://www.stat.gov.mk/MethodoloskiObjasSoop.aspx?id=79&rbrObl=22>

- Други услужни дејности 50 субјект.

Активни деловни субјекти по големина, по општини, по години, состојба 31 декември⁷

Година	Микро	Мали	Средни	Големи	Вкупно
2011	614	307	2	2	925
2012	677	251	3	2	933
2013	657	244	3	3	907
2014	632	255	4	3	894

Табела 12. Преглед на стопански субјект

Најголем дел од овие активни деловни субјекти, според својата големина спаѓаат во категоријата на микро субјекти⁸. Иако вкупниот број на активни деловни субјекти се менува од година во година, сепак изразена е тенденцијата на намалување на бројот на микро субјекти од 2012 год. па наваму, а зголемување на бројот на мали субјекти во 2016 година.

⁷ Државен завод за статистика, Статистика по општини, Статистичка база на податоци, <http://makstat.stat.gov.mk/pxweb2007bazi/Database/>

⁸ Според бројот на вработените, деловните субјекти се класифицирани во следниве групи: Микро: 1-9 вработени; Мали: 10-49 вработени; Средни: 50-249 вработени; Големи: 250 и повеќе вработени. Државен завод за статистика, <http://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=76&rbrObl=27>

ВРЕДНОСТИ НА ЗЕЛЕНАТА АГЕНДА НА РАДОВИШ

ВОДНИ РЕСУРСИ

ВРЕДНОСТ 1:		ИЗВОРИ И РЕКИ	
ФУНКЦИЈА 1.1:		СНАБДУВАЊЕ СО ВОДА ЗА ПИЕЊЕ	
ТРЕНДОВИ/ ТЕНДЕНЦИЈА:	Зголемување на потребите на вода за пиење		
ПОКАЗАТЕЛИ:	Намалено количество на вода за пиење посебно во повисоките зони на населените места и рестрикции на вода во летниот период;		
ИСКЛУЧОЦИ:	Ниските зони во населените места во општина Радовиш имаат доволни количини на вода за пиење		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на количините на отпадни води; Загадување на речните текови; Нарушување на водниот биланс на површинските и подземните води; Намалување на количините на вода во речните текови; Загрозување на еколошкиот минимум во речните корите (посебно во летниот период); 	<ul style="list-style-type: none"> Незадоволство и револт кај граѓаните кои живеат во повисоките зони од населените места; Незадоволени физиолошки потреби на жителите во погорните зони од населените места Лоши хигиенски услови за живеење; 	<ul style="list-style-type: none"> Потреба од дополнителни инвестиции за водоводни мрежи за приклучок на нови корисници; Инвестиции од страна на граѓаните за алтернативни извори на вода за пиење (преку бушење на бунари) од подземните води; Зголемување на потрошувачката на “пакувана“ вода;
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Нередовно водоснабдување до сите водокорисници		
ПРИЧИНИТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на број на жители, домаќинства и индустриски капацитети; Користење на водата за пиење за одржување на јавна чистота и наводнување на јавни зелени површини; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Ниска свест и нерационално користење на водата за пиене – како стил на живеење на локалното население; • Ниска свест и нерационално користење на водата за пиене – оставање на вентилите на чешмите постојано да течат поради “ладна вода“ во летниот период и како одбегнување на “замрзнување“ во зимскиот период • Нерационално користење на водата за пиене - користењето на водата за пиене како вода за наводнување на дворни и земојделски површини (бавчи и ниви); • Лошо димензионирана и проектирана водоводна мрежа која не е во склад со потребите на граѓаните; • Загуби на вода поради застарена, дотраена и несоодветна водоводна мрежа; • Неодржлив план за инвестиции во водоводната мрежа од страна на надлежните институции; • Водата за пиене се користи за заштита од пожари; • Неинвестирање во алтернативни извори на вода за наводнување; • Неангажираност на приватниот сектор за градење на сопствени капацитети за технолшка вода; • Приклучување на водоводната мрежа без одобрување и одобрение за градба; • Безправно користење на водата за пиене пред водомерот(самоволно монтирање и демонтирање на водомери);
<p>ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Домаќинствата во повисоките зони на населени места и ново изградени објекти за живеење; ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ ЈКП како одговорен субјект за водоснабдување; ➤ Влада на РМ како субјект за креирање на политиката за водоснабдување; ➤ ЗГ застапници на граѓанските интереси; ➤ Бизнес сектор како даватели на услуги за водоснабдување; ➤ Банки заради обезбедување на кредитни линии за инвестиции; ➤ ЕУ институции и програми за финансирање и грантирање ➤ Странски донатори и финансиски институции

Цел 1: Подобрвање на водоснабдувањето во Општина Радовиш

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
1.1. Изготвување на план за инвестиции во водоснабдувањето во Општина Радовиш	Анализа на состојбата со потрошувачката на вода за пиење и потребите за вода за пиење; водоснабдилната мрежа и загубите на вода за пиење во системот;	ЕЛС , ЈКП Плаваја, Консултанска фирма или ЗГ
	Физибилити студија за проценка на решенијата и техничките средства обезбедување на доволни количини на вода за пиење и потребни финансиски средства за инвестиции во водоснабдувањето	ЕЛС, ЈКП Плаваја, Консултанска фирма
	Изготвување на акционен план за инвестиции во водоснабдувањето	ЕЛС , ЈКП Консултанска фирма или ЗГ
	Изготвување и спроведување на годишни програми за инвестиции во водоснабдувањето преку активно учество на јавноста во донесувањето на одлуките	ЕЛС , ЈКП Плаваја, Консултанска фирма или ЗГ
1.2. Реконструкција на водоводна мрежа и правилно димензионирање и стандардизирање во склад со потребите на водокорисниците	Подготовка на техничка документација и предмер пресметка за реконструкција на водоводната мрежа.	ЕЛС , ЈКП Плаваја, Консултанска фирма
	Изготвување на годишни програми за реконструкција на водоводната мрежа	ЕЛС , ЈКП Плаваја, Консултанска фирма
1.3. Зајакнување на капацитетот на локалното ЈКП за управување со инвестициите во водоснабдувањето	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрвање на системот за контрола, потрошувачка и наплата на услуги за водоснабдување; - Подобрвање на системот за контрола и потрошувачка на вода - Изработка на катастар наподземна инсталација на водоводни мрежи; - Тековно одржување на водоводната мрежа - Ревизија и дополнување на бизнис планот на ЈКП за управување со водоснабдувањето; - Управување со информации и транспарентност во работењето на ЈКП; 	ЕЛС , ЈКП Плаваја, Консултанска фирма

	<ul style="list-style-type: none"> - Воведувањена ISO стандарди во работењетона ЈКП 	
1.4. Евиденција и контрола на постоечките бунари и стандарди за идни бушења за вода	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа и попис на постојните бунари за експлоатација на подземните води - Изработка и водење на локален регистар со катастар на бунари на територијата на Општина Радовиш 	ЕЛС
1.5. Алтернативни извори за наводнување на дворни површини	<ul style="list-style-type: none"> - Студија за можноста за собирање на атмосферските води и користење за наводнување - Развивање на демонстративни проекти за собирање на атмосферските води 	ЕЛС, ЗГ
1.6. Изградба на мини-акумулации за водоснабдување и наводнување	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на студија за изградба на повеќе наменска акумулација на градот Радовиш (водоснабдување, наводнување, технолошка вода, заштита од поплави) - Подготовка на техничка (проект) документација за изградба на повеќе наменска акумулација на градот Радовиш - Подготовка на техничка (проект) документација за изградба на мини-акумилации на територијата на Општина Радовиш 	ЕЛС, МЗШВ
1.7. Изградба на мрежа за технолошка вода	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на физибилити студија за инсталирање на систем за техничка/технолошка вода - Подготовка на техничка документација за поставување на систем за техничко/технолошка вода 	ЕЛС
1.8. Кампања за подигање на јавната свест за рационална употреба на водата	<ul style="list-style-type: none"> - Развивање на кампања и настани за подигање на јавната свест на локалното население за рационално користење на водата за пиење и заштита на водните ресурси 	ЕЛС, ЈКП Плаваја, Граѓански здруженија

ВРЕДНОСТ 1:		ИЗВОРИ И РЕКИ	
ФУНКЦИЈА 1.2:		СНАБДУВАЊЕ СО ВОДА ЗА ПИЕЊЕ	
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:		Загрозување на квалитетот на водата за пиење	
ПОКАЗАТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Присуство на азбестни цевки во водоснабдителната мрежа • Појава на ситни партикули на песок • Повремено “обелување” на водата за пиење • Висока загаденост на река Сушица (по чие течение се наоѓаат дел од изворите за водоснабдување); • Директна каптажа на површинските од реки и насочување во водоводната мрежа; • Мануелно (рачно) хлорирање на водата во каптажите и базентите; 		
ИСКЛУЧОЦИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Ново-проектираните и инсталирани водоводни мрежи не користат азбестни цевки • Во најголемиот дел од годината водата за пиење е со задоволителен квалитет • Постои редовна контрола на квалитетот на водата за пиење • Изградена пречистителна станица за отпадни води кои ги опфаќа отпадните води од територијата на град Радовиш 		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	нема	<ul style="list-style-type: none"> • Нарушување на здравјето на луѓето (стомачни болести итн) • Зголемување на бројот на бубрежни и желудочни заболувања кај населението од • Можна појава на тешки заболувања и нарушување на здравјето на луѓето; • Постои незадоволство и загриженост кај граѓаните и поврзаност со квалитетот на водата за пиење особено кога има заматување или обелување на водата за пиење; 	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемување на трошоците за здравствено лекување на граѓаните со стомачни заболувања предизвикани од загадување на водата за пиење; • Зголемување на потрошувачката на “пакувана” вода
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Нецелосно спроведување на стандардите и вредностите за квалитетна вода за пиење		

ПРИЧИНИТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Загадување на водата за пиење од старата водоводна инсталција; • Несоодветно третирање (хлорирање) на водата за пиење; • Необезбеденост на изворите/бунарите за снабдување со вода за пиење; • Не третирање на отпадните води - директно се испуштаат во речните текови со што се загадуваат изворите за снабдување со вода за пиење; • Приство на големи количини на отпад во коритата на речните текови;
ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Граѓаните во заедницата; ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ ЈКП како одговорен субјект за водоснабдување; ➤ Влада на РМ како субјект за крерирање на политиката за водоснабдување; ➤ Министерство за здравство и здравствени институции; ➤ Бизнис сектор како даватели на услуги за водоснабдување; ➤ Банки заради обезбедување на кредитни линии за инвестиции;

Цел 2: Обезбедување на квалитетна вода за пиење

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
2.1. Зонска заштита на изворите	<ul style="list-style-type: none"> - Утврдување на границите на зоните на заштита на изворите - Подготовка и реализација на проект за физичко обележување на зоните на заштита на изворите за водоснабдување - Отстранување на евентуален отпад и превземање на активности за чистење на зоните на изворите за водоснабдување - Подгигање на јавната свест за заштита на изворите за водоснабдување 	ЕЛС, ЈКП Плаваја, Граѓански здруженија
2.2. Зајакнување на техничкиот капацитет на локалното ЈКП	<ul style="list-style-type: none"> - Потготовка на техничка документација за правилно третирање на водата за пиење - Набавка и монтажа на опрема за правилно третирање на водата за пиење во резервоарите 	ЕЛС, ЈКП Плаваја, консултантски фирми
2.3. Отстранување на постоечките азбесни цевки во водоводната мрежа	Подготовка на студија за состојбата со водоводната мрежа и количината на азбесни цевки во водоводната мрежа	ЕЛС, ЈКП Плаваја, Влада на РМ

	<p>Подготовка на техничко-финансиска документација за замена на постоечките азбесни цевки од водоводната мрежа</p> <p>Програма за финансирање на активностите за замена на азбесните цевки од водоводната мрежа</p> <p>Замена на постоечките азбесницевки од водоводната мрежа</p>	
--	--	--

ВРЕДНОСТ 1: ИЗВОРИ И РЕКИ							
ФУНКЦИЈА 1.3:	ХАБИТАТ (живеалишта, еко-систем)						
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:	Намалување на квалитетот и количините на вода во речните екосистеми						
ПОКАЗАТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> Суви корита на реките посебно во летниот период; Појава на помор на риби и друг воден свет (мртви реки); Променета бојата на водата во речните текови; 						
ИСКЛУЧОЦИ:	<ul style="list-style-type: none"> Во зимскиот период количините на вода се задоволителни; Активности од страна на Рудникот Бучим за намалување на влијанието и загадувањето на Меденска Река (Тополничка река); 						
ЕФЕКТИ:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #e0f2f1;">ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА</th> <th style="background-color: #e0f2f1;">СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ</th> <th style="background-color: #e0f2f1;">ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="background-color: #e0f2f1;"> <ul style="list-style-type: none"> Нарушување на водниот режим на површинските води и речните екосистеми Намалување на количините на вода во речните текови посебно во летните периоди; Изумирање на животинскиот и растителниот воден свет поради незапазен еколошки минимум на речните текови; </td> <td style="background-color: #e0f2f1;"> <ul style="list-style-type: none"> Загрозување на здравјето на луѓето; Појава на заразни болести; Загадување на изворите за водоснабдување Загадување на земјоделските производи со користење на загадена вода за наводнување; </td> <td style="background-color: #e0f2f1;"> <ul style="list-style-type: none"> Дополнителни инвестиции за третман на отпадните води; Трошоци за чистење и уредување на речните корита; Трошоци за третман на водата за пиење; </td> </tr> </tbody> </table>	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ	<ul style="list-style-type: none"> Нарушување на водниот режим на површинските води и речните екосистеми Намалување на количините на вода во речните текови посебно во летните периоди; Изумирање на животинскиот и растителниот воден свет поради незапазен еколошки минимум на речните текови; 	<ul style="list-style-type: none"> Загрозување на здравјето на луѓето; Појава на заразни болести; Загадување на изворите за водоснабдување Загадување на земјоделските производи со користење на загадена вода за наводнување; 	<ul style="list-style-type: none"> Дополнителни инвестиции за третман на отпадните води; Трошоци за чистење и уредување на речните корита; Трошоци за третман на водата за пиење;
ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ					
<ul style="list-style-type: none"> Нарушување на водниот режим на површинските води и речните екосистеми Намалување на количините на вода во речните текови посебно во летните периоди; Изумирање на животинскиот и растителниот воден свет поради незапазен еколошки минимум на речните текови; 	<ul style="list-style-type: none"> Загрозување на здравјето на луѓето; Појава на заразни болести; Загадување на изворите за водоснабдување Загадување на земјоделските производи со користење на загадена вода за наводнување; 	<ul style="list-style-type: none"> Дополнителни инвестиции за третман на отпадните води; Трошоци за чистење и уредување на речните корита; Трошоци за третман на водата за пиење; 					
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Постојано загадување на речните текови и нарушување на водниот биланс						

<p>ПРИЧИНТЕЛИ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Испуштање на комуналните и атмосферски води директно во реките без предходен третман; • Загадување на речните текови со комунални отпадни води од домаќинствата и јавни те објекти (Радовишка река, Оравичка Река, Плаваја, Ињевска река итн.) • Фрлање на отпад, градежен шут во коритата на речните текови; • Продукција на големи количини на отпадна вода од индустриските процеси; • Присуство на градска депонија/губриште во сливното подрачје на р.Сушица; • Загадување на подземите води со септички јами (полски тоалети и сл.) • Незапазени стандарди за еколошки минимум, БПК и ХПК • Несовесно искористување на водата од речното сливно подрачје • Глобални климатски промени; • Директно наводнување на земјоделските површини од речните текови • Зголемување на иницијативи за алтернативни извори за наводнување (бушења и копање на бунари); • Неконтролирана експлоатација на подземните води; • Долгогодишно неинвестирање и повремено одржување на системот за наводнување; • Незапазен еколошки минимум, неуредени корита, уништени речни текови. • Исушување на водните живеалишта (мочуришта) претворање во земјоделски обработливи површини • Присуство на тешки метали, • Присуство на органски загадувачи, пестициди и други загадувачи од земјоделието; • Намалување на БПК, • Промена на рН на водите • Неконтролиран и несовесен начин на риболов • Неконтролирано сечење шумите, предизвикување на ерозија и нарушување на водниот режим
<p>ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Земјоделци; - Локална Самоуправа; - Министерство за животна средина и просторно планирање - Министерство за земјоделе и водостопанство - Граѓаните на Општина Радовиш

Цел 3: Заштита на екосистемите во сливните подрачја на речните текови

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
<p>3.1. Систем за управување со отпадните води</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на физибилити студија за количини на отпадни води, технички решенија и финансиска конструкција за третман на отпадните води од сите населени места во општина Радовиш - Изготвување на техничка документација за изградба на пречистителни станици и управување со отпадните води во населените места во општина Радовиш, вон град Радовиш; - Изготвување на техничка документација за собирање на отпадните води од сите населени места и поделба на атмосферска од фекална канализација - Обезбедување на финансиски средства (инвестиции) за спроведување на проекти за управување со отпадните води; - Изградба на мини-пречистителни станици за третман на отпадните води од населените места на територијата на општина Радовиш 	<p>ЕЛС, МЖСПП, ЦРЈИПР, Консултантски фирми, финансиски институции, граѓански организации</p>
<p>3.2. Систем за управување со речните текови на територија на општина Радовиш</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Учество во Регионално Тело (Совет) за управување со речниот слив на Радовишка Река (Река Струмица) - Спроведување на акционен план за управување со речниот слив на Радовишка Река (Река Струмица) 	<p>ЕЛС, Совет на Југоисточен плански регион, МЖСПП</p>
<p>3.3. Дислокација на градската депонија од течението на р. Сушица</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вклучување во системот за регионално управување со отпадот – регионална Депонија во Југоисточен плански регион 	<p>ЕЛС, МЖСПП и Влада на РМ</p>
<p>3.4. Контрола на загадување и следење на протокот на речните текови</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвување на Регистар на загадувачи и загадувачки материи на речните текови и водните еко-системи на територијата на општина Радовиш - Подготовка на техничка и финансиска документација (проекти) за 	<p>ЕЛС, МЖСПП</p>

	<p>обезбедување на еколошки минимум во речните корита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зајакнување на капацитетот на надлежните институции за контрола на загадувањето и квалитетот на водите во речните текови - Мониторинг на квантитатот и квалитетот на водите со мониторинг станици; - Чистење и уредување на речните корита на територијата на општина Радовиш - Контрола на употребата на пестициди и ѓубрива во земјоделието - Техничка поддршка за примена на мерки и техники за намалување на негативното влијание врз речните текови; - Контрола и дислокација на полски тоалети и септички јами за собирање на отпадни води; 	
<p>3.4. Заштита на речната флора и фауна</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвување на студија за состојбата со биодиверзитетот на речните текови на територијата на општина Радовиш - Воспоставување на мониторинг на животинскиот свет во речните текови - заштита и контрола на рибарството и рибниот фонд во реките - порибување на реките со автохтони видови на риби 	<p>ЕЛС, МЗШВ, МЖСПП</p>
<p>3.5. Подигање на јавната свест и едукација на локалното население за намалување на загадувањето на речните текови</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Организирање на локална кампања за заштита на природните водени екосистеми; - Организирање на трибини, работилници, обуки за зајакнување на капацитетот на граѓаните за намалување на влијанието врз водните екосистеми - Пилот проекти за едукација на локалното население за употреба агроеколошки мерки во земјоделското производство 	<p>ЕЛС, Граѓански организации</p>

БИОДИВЕРЗИТЕТ

ВРЕДНОСТ 2: БИОДИВЕРЗИТЕТ			
ФУНКЦИЈА 2.1.:	Природни ресурси		
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:	Намалување на бројот на растителни и животински видови		
ПОКАЗАТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Евидентирано намалување на бројот на единки од порано многу распространети животински видови (домашни и диви) • Запоставување на традиционалните домашни сорта на стока и живина • Намален фонд на билки, шумски плодови, печурки; • Намален шумски фонд; 		
ИСКЛУЧОЦИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Ловните здруженија водат евиденција на бројот на ловностопанските животински видови; • Само-иницијативи на одредени здруженија на граѓани за заштита на загрозените видови; • Изготвена студија за Биолошка разновидност на територијата на општина Радовиш 		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	<ul style="list-style-type: none"> • Загрозување на билошката разновидност • Изчезнување на одредени видови на традиционални сорти на стока и живина и појава алохтони и ГМОи • Загадување на воздухот. • Зголемување на концентрацијата на ЦО₂ (климатски промени). Појава на ерозија и свлечишта. • Нарушување на воден режим. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ловство како спорт, рекреација и дружење; 	<ul style="list-style-type: none"> • Трговија со диви видови (финансиски придобивки); • Внесување на нови видови на стока и живина заради поголема продуктивност и финансиски придобивки; • Економски придобивки

	<ul style="list-style-type: none"> Нарушување на здравјето на човекот. 		
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Загрозување на анималната биолошката разновидност		
ПРИЧИНТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> Неконтролиран лов и појава на ловокрадство Непостоење на ловечка етика и морал Негрижа за загрозените видови на животни Нарушување на природните живеалишта на дивниот животински свет од страна на човековите активности Замена со нови неавтохтони видови и исчезнување на традиционалните видови на стока и живина Ниска едуцираност на населението Лоша економска состојба на населението Зголемен број на собирачи билки и шумски плодови, откупни пунктови. Зголемени потреби за огревно дрво и техничка дрвна маса. Не контролирана сеча на шуми; Појава на дрвокрадство; Несоодветно стопанисување со шумите од страна на одредени шумски стопанства; Нема понуди за алтернативни извори на греење; 		

Цел 4: Заштита на анималните и растителните видови

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
4.1. Изготвување локален план за заштита на биодиверзитетот и природните вредности	<ul style="list-style-type: none"> Изготвување на локален план за заштита растителните и анималните видови Изготвување на годишни програми со предлог проекти за спроведување на локалниот план за заштита на растителните и анимални видови Спроведување на проекти за заштита 	ЕЛС, Граѓански организации, научни институции
4.2. Заштита и обележување на природните живеалишта на загрозените видови	<ul style="list-style-type: none"> Отпочнување на иницијативи за прогласување на заштита на природни живеалишта на специфични загрозени видови преку прогласување на заштитени подрачја Организирање на состаноци, јавни дебати за заштитените подрачја 	ЗГ ЗГ, ЕЛС, МЖСПП, Влада на РМ

	<ul style="list-style-type: none"> - Катастарско и физичко обележување на заштитените подрачја - Уредување на заштитените подрачја со соодветна инфраструктура (прехранување на животните, патеки за туристи, видикоци за набљудување итн) - Внесување на единки од постојаните загрозувани видови, ,заштита и контрола - Изготвување на бизнис план за управување со заштитените подрачја - Изготвување и спроведување на годишни програми за заштита и управување со заштитени подрачја 	
<p>4.3. Промоција на вредностите на традиционалните сорти, обнова и одгледување</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Организирање на кампања и едукативни настани за промовирање на традиционалните сорти на животни и растенија - Демонстративни проекти за зачувување на старите сорти на животни и растенија 	<p>ЗГ, ЕЛС, МЗШВ</p>
<p>4.4. Оддржливо управување со шумите и шумските ресурси</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвување на студија за состојбата шумите и шумската ресурси на територија на Општина Радовиш - Изготвување на локален акционен план за антиерозија, пошумување и управување со шумите - Развивање и спроведување на проекти за управување со шумските ресурси 	<p>ЗГ, ЕЛС, МЗШВ</p>
<p>4.5. Подигање на јавната свест и едукација за биодиверзитетот</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Спроведување на кампања за подигање на јавната свест и едукација за биодиверзитетот - Организирање на јавни трибини, дебати, работилници, обуки и семинари на теми поврзани со биодиверзитетот 	<p>ЗГ, ЕЛС, МЖСПП</p>

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

ВРЕДНОСТ 3:		КУЛТУРНО-ИСТОРИСКИ ПРЕДМЕТИ, ДОБРА, ДИЈАЛЕКТ И ТОПОНИМИ		
ФУНКЦИЈА 3:	ДВИЖНО И ДУХОВНО КУЛТУРНО-ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО			
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:	Намалување на вредноста на предметите и добрата			
ПОКАЗАТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Нелегални ископувања, криумчарење, кражби и присвојување; • Трговија со предмети; • Зголемување на приватните колекции и појава на колекционерство; • Изумирање на ретките занаети и применети традиционални вештини; • Практикување на религиските и паганските обичаи; • Зголемена употреба на Радовишкиот дијалект, како и мешање на зборови од странско потекло; • Постојана употреба на топонимите и нема промена кај топонимите кај населението и во официјалната литература. 			
ИСКЛУЧОЦИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Постои делумно заштитена општинска етнолошка збирка; • Постои делумно заштитена збирка на оперската дива Милка Ефимова во градската библиотека „Браќа Миладиновци,,Радовиш“; • Чување на дел од старите ракописи, документи и први изданија на книги и списанија во градската библиотека „Браќа Миладиновци,,Радовиш“; 			
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ	
	<ul style="list-style-type: none"> • Нема ефект. 	<ul style="list-style-type: none"> • Уништување на културно-историските предмети и добра. • Губење на старите називи и топоними на определени локалитети; • Постепено извитоперување на оригиналниот Радовишки локалитет; 	<ul style="list-style-type: none"> • Појава на сива економија • Лоша економска состојба на локалното население. 	
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Губење на колективниот локален идентитет и традиција			

<p>ПРИЧИНТЕЛИ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Непостои евиденција за предметите од приватните колекции; • Непостои локална политика за управување со културно-историско наследство; • Нема истражување, собирање и средување на локалните фолклорни добра; • Нема локален општински музеј и општински збирки на културно-историски предмети и добра; • Нема соодветна инфраструктура; • Нелегална трговија со археолошките предмети и неспроведување на законската легислатива; • Неинформираност, непознавање и неедуцираност на локалното население за вредноста и потенцијалот на културно-историско наследство; • Нема промоција и презентација на културно-историски предмети и добра; • Немање на финансиски средства; • Зголемен број на население; • Нема иницијативи за локален автохтон речник со зборови на Радовишки дијалект; • Нема иницијативи за детална локална автохтона карта, речник и опис на топоними; • Спроведување на законската легислатива „ Закон за заштита на културното наследство,,,
<p>ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ Центар за култура, како единствен јавен регистриран субјект за култура во општина Радовиш; ➤ МКРМ (СЗКН) како субјект за креирање на политиката за културно-историско наследство; ➤ УЗКН како субјект за креирање на политика за заштита на културното наследство; ➤ ЗГ како застапници на граѓанските интереси и КУД како промотори на фолклорната традиција; ➤ Граѓаните како приватни колекционери;

Цел 5: Заштита на културно-историските предмети, добра, дијалект и топоними

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
<p>5.1. Локален систем за заштита на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа на состојбата на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними на територија на општина Радовиш. - Изработка на Регистар на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними на територија на општина Радовиш. - Проценка на решенијата и техничките и финансиски средства за заштита на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними на територија на општина Радовиш. - Изготвување и промовирање на акционен план за заштита на на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними. - Техничка документација, проектирање и планирање на заштитата на на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними. - Изготвување на годишни програми за спроведување на планот на заштита на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними. 	<p>ЕЛС ,МКРМ, УЗКН, Консултанска фирма или ЗГ</p>
<p>5.2. Основање на Локален општински музеј</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа на состојбата на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними врз основа на податоците од регистарот. - Формирање на збирки со археолошки, историски, уметнички, технички предмети , библиотечни и кинотечни добра и записи со фолклорни добра. - Поставување на привремена заштита на културно-историски предмети, добра, дијалект и топоними. - Подготовка на музејски материјал, техничка документација и 	<p>ЕЛС ,Консултанска фирма или ЗГ, Центар за култура, Министерство за Култура</p>

	<p>проценка на потребни финансиски средства</p> <ul style="list-style-type: none"> - Презентирање и промовирање на документацијата за формирање на општински локален музеј. - Избор на локација (објект) за локален општински музеј 	
5.3. Изработка на локален автохтонен речник со зборови на Радовишки дијалект	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа на состојбата на Радовишкиот дијалект врз основа на податоците од регистарот. - Изработка на локален автохтонен речник со зборови на Радовишки дијалект. - Презентирање и промовирање на локален автохтонен речник со зборови на Радовишки дијалект. 	ЕЛС ,Консултанска фирма или ЗГ, Центар за култура
5.4. Изработка на детална локална автохтона карта, речник и опис на топоними	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа на состојбата на топонимите врз основа на податоците од регистарот. - Иницијатива за изработка на детална локална автохтона карта, речник и опис на топоними. - Изработка на детална локална автохтона карта, речник и опис на топоними. - Презентирање и промовирање на детална локална автохтона карта, речник и опис на топоними. 	ЕЛС ,Консултанска фирма или ЗГ, Центар за култура

ВРЕДНОСТ 4: СТАРА АРХИТЕКТУРА	
ФУНКЦИЈА 4.1:	НЕДВИЖНО КУЛТУРНО-ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:	Намалување на бројот на градби и примероци од старата архитектура
ПОКАЗАТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Најголемиот дел од старите градски куќи од централното градско подрачје се срушени и заменети со нови, а останатите не се во функција; • Пропаѓање на старите автентични куќи во руралните средини; • Зголемување на бројот на посетители на религиозни објекти; • Пропаѓање на старите автентични воденици; • Постои грда замена за стариот турски мост; • Постепена деградација на турбе и минаре;

ИСКЛУЧОЦИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Приватни иницијативи за обновување на две стари градски куќи; • Мал број на стари воденици во руинирана состојба; • Приватна иницијатива за обновување на Канлиевата воденица; • Уредување на околината на турбе и минаре; • Обновување на Зграда на Центар на култура. 		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Примена на религиозните обичаи; • Деградирање на околината на старата архитектура; • Запушување на протокот на вода под стариот турски мост; • Уривање на турбето и минаре; • Незаштитени, неуредени и непристапни стари цркви, манастири и стари воденици; 	<ul style="list-style-type: none"> • Остварување на приходи преку Ревитализација на објектите.
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Исчезнување на локалното архитектонско наследство		
ПРИЧИНТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Неинвентивност и непосветеност на надлежните институции за стара архитектура; • Неинформираност, непознавање и неедуцираност на локалното население за вредноста и потенцијалот на старата архитектура; • Немање на граѓански иницијативи; • Градење на нови куќи и напуштање на старите автентични градски куќи; • Незаштитеност и нефункционалност на турбе и минаре; • Лошо обновен паднатиот стар турски мост; • Немање на финансиски средства; • Нема промоција и презентација на старата архитектура; • Спроведување на законската легислатива „ Закон за заштита на културното наследство,“ 		
ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ Центар за култура, како единствен јавен регистриран субјект за култура во општина Радовиш; 		

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ МКРМ (СЗКН) како субјект за креирање на политиката за културно-историско наследство; ➤ УЗКН како субјект за креирање на политика за заштита на културното наследство; ➤ ЗГ како застапници на граѓанските интереси; ➤ Граѓаните како сопственици;
--	--

ВРЕДНОСТ 5: АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ			
ФУНКЦИЈА 5.1 :	НЕДВИЖНО КУЛТУРНО-ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО		
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:	Анонимни, неистражени и делумно оштетени археолошки локалитети		
ПОКАЗАТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Диви копачи и нелегални ископувања; • Криумчарење, кражби и присвојување; • Нелегална трговија со археолошки предмети. 		
ИСКЛУЧОЦИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Евидентирани археолошки наоѓалишта на национално ниво. 		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	<ul style="list-style-type: none"> • Нагредување на природните вредности; 	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Финансиски придобивки од нелегалната трговија.
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Незаштитени и неуредени археолошки локалитети		
ПРИЧИНИТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Неинформираност, препознавање и неедуцираност на локалното население за вредноста и потенцијалот на археолошките локалитети; • Непосветеност на надлежните институции за заштита, уредување, обележување и промоција на археолошките локалитети; • Нема иницијативи од ЗГ и граѓани; • Немање на финансиски средства; • Спроведување на законската легислатива „ Закон за заштита на културното наследство,, 		
ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ Центар за култура, како единствен јавен регистриран субјект за култура во општина Радовиш; ➤ МКРМ (СЗКН) како субјект за креирање на политиката за културно-историско наследство; ➤ УЗКН како субјект за креирање на политика за заштита на културното наследство; ➤ ЗГ како застапници на граѓанските интереси; ➤ Граѓаните како колекционери, иматели на поседите; 		

Цел 6: Заштита на старата архитектура и археолошките локалитети

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
<p>6.1. Локален план за заштита на старата архитектура</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа на состојбата на старата архитектура на територија на општина Радовиш - Изработка на Регистар на старата архитектура на територија на општина Радовиш. - Проценка на решенијата, техничките и финансиските средства за заштита на старата архитектура на територија на општина Радовиш. - Изготвување на акционен план за заштита на старата архитектура. - Техничка документација, проектирање и планирање на заштитата на старата архитектура. - Изготвување на годишни програми за спроведување на планот на заштита на старата архитектура. 	<p>ЕЛС, Здруженија на граѓани, Центар за Култура</p>
<p>6.2. Локален план за заштита на археолошките локалитети.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Анализа на состојбата на археолошките локалитети на територија на општина Радовиш Изработка на Регистар на археолошки локалитети на територија на општина Радовиш. Проценка на решенијата и техничките и финансиски средства за заштита на археолошки локалитети на територија на општина Радовиш. Изготвување на акционен план за заштита на археолошки локалитети. Техничка документација, проектирање и планирање на заштитата на археолошките локалитети. Изготвување на годишни програми за спроведување на планот на заштита на археолошките локалитети. 	<p>ЕЛС, Здруженија на граѓани, Центар за Култура</p>

<p>6.3. Конзервација, реставрација, реконструкција, ревитализација на градбите и примероците на старата архитектура.</p>	<p>Изготвување на програма за заштита реставрација и реконструкција на градбите и старата архитектура</p>	<p>ЕЛС, Здруженија на граѓани, Центар за Култура</p>
<p>6.4. Подигање на јавната свест за значењето и заштита на старата архитектура и археолошките наоѓалишта</p>	<p>Реализација на информативни кампањи и едукативни локални работилници за граѓаните за старата архитектура.</p> <p>Подготовка, печатење и дистрибуција на информативен материјал за промоција на старата архитектура.</p> <p>Поставување на информативни и едукативни локални табли за одбележување на археолошките локалитети како културно наследство на општина Радовиш.</p>	<p>ЕЛС, Здруженија на граѓани, Центар за Култура</p>

УРБАН РАЗВОЈ

ВРЕДНОСТ: УРБАНО ЖИВЕЕЊЕ			
ФУНКЦИЈА:	ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ		
ТРЕНДОВИ /ТЕНДЕНЦИЈА:	Зголемување на градбите на приватни куќи и бизнис објекти во град Радовиш		
ПОКАЗАТЕЛИ:	Градење на објекти без дефинирани стандарди за градба		
ИСКЛУЧОЦИ:	Поголемиот дел од објектите во новите населби (Техналак, Куклевица) во градот Радовиш се според урбанистичките планови.		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	<ul style="list-style-type: none"> • Оптеретување на водоводната, електричната и канализационата мрежа; • Загадување на воздухот. • Зголемување на градежен отпад; • Зголемување на количините на отпадни води; • Зголемување на количините на отпад 	<ul style="list-style-type: none"> • Нередовно собирање (несобирање) на отпад од страна на комуналното претпријатие; • Лоши хигиенски услови за живеење, а посебно кај граѓаните кои живеат во неурбанизираните места; • Неизградена патна и улична инфраструктура; • Незадоволство и револт кај граѓаните кои живеат во повисоките зони од населените места поради недостаток на вода на пиење. 	<ul style="list-style-type: none"> • Потреба од дополнителни инвестиции за водоводни мрежи за приклучок на нови корисници; • Потреба од дополнителни инвестиции за приклучок на електричната мрежа; • Потреба од дополнителни инвестиции за приклучок на канализациона мрежа; • Потреба од дополнителни инвестиции за собирање и третирање на отпадните води; • Оптеретување на водоводната, електричната и канализационата мрежа.

ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Неодржливо урбано планирање и урбан развој во Општина Радовиш
ПРИЧИНИТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Неспроведување на плановите за градба на објектите. • Градење на објекти без градежна дозвола и документација. • Бирократски процедури и тромавост на општинската администрација за изготвување на ДУП-ови и следење на спроведувањето на ДУП-овите. • Навики на живеење на населението. <p>Зголемување на број на жители, домаќинства и индустриски капацитети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Користење на водата за пиење за одржување на јавна чистота и наводнување на јавни зелени површини; • Ниска свест и нерационално користење на водата за пиење – како стил на живеење на локалното население; • Нерационално користење на водата за пиење - користењето на водата за пиење како вода за наводување на дворни и земојделски површини (бавчи и ниви); • Лошо димензионирана и проектирана водоводна мрежа која не е во склад со потребите на граѓаните; • Неодржлив план за инвестиции во водоводната мрежа од страна на надлежните институции; • Водата за пиење се користи за заштита од пожари; • Приклучување на водоводната мрежа без одобрување и одобрение за градба; • Недостиг на финансиски средства за примена на стандардите (лоша економска состојба на локалното население); • Градежната инспекција не врши надзор на квалитетот на вградените објекти; • Пропусти во надзорот на градба во јавните објекти; • Неинформираност и неедуцираност на локалното население за стандардите за градба на објекти; • Навики на живеење на локалното население; • Непристапни јавни објекти (постоење на архитектонски бариери за лицата со физичка попреченост
ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Домаќинствата, а посебно оние кои се лоцирани во повисоките зони на населени места и ново изградени објекти за живеење; ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ Секторот за урбанизам и просторно планирање; ➤ Влада на РМ како субјект за креирање на политиката за урбанистичко планирање; ➤ ЗГ застапници на граѓанските интереси; ➤ Бизнис сектор; ➤ Банки заради обезбедување на кредитни линии за инвестиции;

ОДРЖЛИВО УРБАНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАН РАЗВОЈ ВО ОПШТИНА РАДОВИШ

Цел 7: Одржливо урбано планирање и урбан развој во Општина Радовиш

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
<p>7.1. План за инвестиции во урбанистичкиот развој во Општина Радовиш</p>	<p>Анализа на состојбата на урбанистичкиот развој во општина Радовиш.</p> <p>Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за инвестиции.</p> <p>Изготвување на акционен план за инвестиции.</p> <p>Изготвување на годишни програми за инвестиции.</p> <p>Реализација на годишни програми.</p>	<p>ЕЛС</p>
<p>7.2. Изградба , реконструкција и тековно одржување на патната мрежа</p>	<p>Анализа на состојбата со изградба, реконструкцијата и тековното одржување на патната мрежа.</p> <p>Иницијатива за прибирање на инвестиции за изградба, реконструкција и тековно одржување на патната мрежа.</p> <p>Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за инвестиции.</p> <p>Изготвување на акционен план за инвестиции.</p> <p>Презентирање и промоција на акциониот план пред јавноста.</p> <p>Изготвување на годишни програми за инвестиции.</p> <p>Реализација на годишни програми.</p>	<p>ЕЛС, Агенција за патишта</p>
<p>7.3. Јакнење на капацитетот на општинската администрација</p>	<p>Анализа на капацитетот на општинската администрација за изготвување на ДУП и следење и спороведување на ДУП-ови.</p> <p>Иницијатива за организирање и реализација на едукативни работилници за општинската администрација.</p> <p>Изготвување на ДУПови за сите населени места во Општината</p>	<p>ЕЛС, Консултантски фирми, МТС</p>

7.4. Квалитет на градби	Анализа на состојбата со квалитетот на градење на објекти во Општина Радовиш Зајакнување на контролата и ревизија на градбите	ЕЛС
7.5. Управување и мониторинг на параметрите на животна средина	Поставување на мерни станици за мерење на квалитет на воздух, бучава, температура и квалитет на животната средина	ЕЛС

ПОДОБРУВАЊЕ НА УРБАНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Цел 8: Одржливо урбано планирање и урбан развој во Општина Радовиш		
ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
8.1. Уредување на јавните површини	Анализа на состојбата на јавните површини во општина Радовиш (паркови, шеталишта, тротоари, паркинзи итн.) План за уредување и разубавување на јавните површини Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за уредување на јавните површини Изработка на техничка документација за уредување на јавните површини. Изградба на нови патеки за велосипедизам, скејтборд и др. Годишни програми за уредување на јавните површини	ЕЛС, Консултантски компании, Граѓански организации
8.2. Изградба на плоштади и јавни површини за собир	Анализа на постојните локации за изградба на нов плоштад во Радовиш Подготовка на техничко-планска и финансиска конструкција за изведба на нов градски плоштад во Радовиш	

	<p>Избор на локација и избор на најдобро идејно решение за изведба на нов градски плоштад во Радовиш</p> <p>Измени и дополнувања на урбанистички план</p> <p>Спроведување и изградба на градски плоштад</p> <p>Иницијативни за уредување на површини во населени места во Општина Радовиш</p> <p>Развивање на предлог проекти за уредување на јавни површини во населени места</p>
<p>8.3. Подобрување на јавното осветлување во Општина Радовиш</p>	<p>Анализа на состојбата со осветлувањето на јавни површини и објекти</p> <p>Изготвување на катастар на осветлување на јавни површини во Општина Радовиш</p> <p>Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за реконструкција и подобрување на јавното осветлување преку употреба на енергетски ефикасни светилки</p> <p>Изготвување на идејни решенија за осветлување на јавни површини и објекти (предлог проекти)</p> <p>Декоративно осветлување на јавните објекти и целини</p> <p>Подготовка на акционен план за реконструкција и обновување на осветлувањето на јавни површини и објекти</p> <p>Изготвување на годишна програма за инвестиции во јавното осветлување</p>
<p>8.4. Обновување и поставување на хоризонтална и вертикална сигнализација, информативни табли и одбележување на улиците.</p>	<p>Анализа на состојбата со хоризонталната и вертикалната сигнализација, информативни табли и одбележување на улиците.</p> <p>Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за обновување на хоризонталната и вертикалната сигнализација, информативни табли и одбележување на улиците.</p>

	<p>Поставување на информативни табли на соодветни места</p> <p>Обележување на улиците со нови табли за името на улиците и броеви на куќите</p> <p>Подготовка на акционен план за обновување на хоризонталната и вертикалната сигнализација, информативни табли и одбележување на улиците.</p> <p>Изработка на проекти за обновување на хоризонталната и вертикалната сигнализација, информативни табли и обележување на улиците</p> <p>Изработка на годишни програми за хоризонталната и вертикалната сигнализација, информативни табли и одбележување на улиците.</p>
8.5. Зголемување на зелените површини	<p>Анализа на состојбата за помагање и подобрување на механизмот за одржување на зелени површини.</p> <p>Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за помагање и подобрување на механизмот за одржување на зелени површини.</p> <p>Техничка документација, проектирање и планирање за помагање и подобрување на механизмот за одржување на зелени површини.</p> <p>Одлука за финансирање на предлог проекти.</p> <p>Креирање на нови зелени површини.</p>

ПОДОБРУВАЊЕ НА ЈАВНАТА ХИГИЕНА И УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ

ВРЕДНОСТ:	ОДРЖУВАЊЕ НА ЈАВНИ ПОВРШНИ		
ФУНКЦИЈА:	ЧИСТЕЊЕ НА ЈАВНИ ПОВРШНИ		
ТРЕНДОВИ/ТЕНДЕНЦИЈА:	Нередовно чистење на јавните површини		
ПОКАЗАТЕЛИ:	Појава на локални ѓубришта, нечисти патишта и улици		
ИСКЛУЧОЦИ:	Јавните површини од централното градско подрачје на Радовиш се чистат организирано		
ЕФЕКТИ:	ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	СОЦИЈАЛНО ВЛИЈАНИЕ	ЕКОНОМСКО ВЛИЈАНИЕ
	<ul style="list-style-type: none"> • Лоша јавна хигиена; • Лош визуелен изглед на јавните површини; • Нарушување на безбедноста во сообраќајот; • Загадување на воздухот; • Запушување на атмосферската канализација; • Оптеретување на канализационата мрежа; • Зголемување на отпад; • Зголемување на количините на отпадни води; 	<ul style="list-style-type: none"> • Нередовно собирање (несобирање) на отпад од страна на комуналното претпријатие; • Лоши хигиенски услови за живеење, а посебно кај граѓаните кои живеат во неурбанизираните места; • Неизградена патна и улична инфраструктура 	<ul style="list-style-type: none"> • Потребност од дополнителни и инвестиции за обнова на возниот парк на ЈКП; • Замена на старите оштетени и руинирани канти за ѓубре со нови; • Потребност од инвестиции за поставување на контејнери на соодветни места; • Потребност од дополнителни и инвестиции за приклучок на

	<ul style="list-style-type: none"> • Нерационално трошење на водата за пиене за чистење на јавните површини 		<p>канализацио на мрежа;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Намален проток на цевководите (потребно е изградба на нови атмосферски канализации паралелно со фекалните); • Потреба од дополнителн и инвестиции за собирање и третирање на отпадните води; • Потреба од големи инвестиции за депонирање, складирање и рециклирање на отпад, согласно стандардите.
ГЛАВЕН ПРОБЛЕМ:	Неспроведување на закон за јавна чистота во општина Радовиш		
ПРИЧИНИТЕЛИ:	<ul style="list-style-type: none"> • Неспроведување на законската легислатива за јавна чистота; • Ниска свест за јавна хигиена – неодговорни граѓани (поединци) кои оставаат отпад на несоодветни места; • Навики на живеење на населението; • Недоволен број на граѓански иницијативи; 		

	<p>Зголемување на број на жители, домаќинства и индустриски капацитети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Користење на водата за пиење за одржување на јавна чистота и наводнување на јавни зелени површини.
ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ЕЛС како локална власт; ➤ Граѓаните на општина Радовиш; ➤ Министерство за животна средина и просторно планирање, подрачна единица Радовиш; ➤ ЗГ застапници на граѓанските интереси; ➤ Бизнес сектор;

Цел 9: Подобрување на јавната хигиена и управување со отпадот

ПРИОРИТЕТИ / МЕРКИ	Проекти/ Активности	Одговорни субјекти
9.1. Зголемување на опсегот и фреквенција на улици кои се чистат	<p>Анализа на состојбата за опсегот и фреквенција на улици кои се чистат во програмот за работа на јавното претпријатие.</p> <p>Проценка на решенијата, техничките и финансиски средства за зголемување на опсегот и фреквенција на улици кои се чистат.</p> <p>Техничка документација, проектирање и планирање за зголемување на опсегот и фреквенција на улици кои се чистат.</p> <p>Реализација на проекти</p>	ЕЛС, ЈКП
9.2. Справување на животни скитници	<p>Анализа на состојбата со животните скитници и</p> <p>Техничка документација развивање на проекти за справување со животни скитници</p>	ЕЛС, ЈКП
9.3. Подигање на јавната свест за јавна чистота.	<p>Анализа на состојбата за одржување на јавните површини на територија на општина Радовиш.</p> <p>Подготовка, печатење и дистрибуција на информативен материјал за подигање на јавната свест за јавна чистота.</p> <p>Реализација на информативни и едукативни локални работилници за</p>	ЕЛС, ЈКП, здруженија на граѓани

	граѓаните за подигање на јавната свест за јавна чистота.	
9.5. Заштита од пожар на јавните објекти	<p>Анализа на состојбата со противпожарната заштита на јавните објекти</p> <p>Подготовка на акционен план за заштита на јавните објекти за заштита</p> <p>Подготовка, печатење и дистрибуција на информативен материјал за подигање на јавната свест за заштита од пожари.</p> <p>Техничка опрема, реквизити и хидранти за заштита од пожари во јавните објекти</p>	ЕЛС, ТППЕ
9.6. Проширување и воспоставување мрежа за собирање на отпад по сите населени места	<p>Изготвување на план и програми за проширување на зоната на собирање на отпад од сите населени и туристичко излетнички места</p> <p>Спроведување на план и програма за собирање на отпад од сите населени места</p>	ЕЛС, ЈКП